

## Spis treści

|                                                                |           |
|----------------------------------------------------------------|-----------|
| Przedmowa .....                                                | 9         |
| Wprowadzenie .....                                             | 11        |
| Ontologiczny status terminu „etniczność” .....                 | 12        |
| Przykład grup i nazw .....                                     | 14        |
| Stałe kategorie i rozproszona tożsamość .....                  | 15        |
| Czy ludzie działają ze względu na swoją tożsamość etniczną? .. | 17        |
| Czystki etniczne czy segregacja rasowa? .....                  | 18        |
| <b>1. Etnosy: wspólnoty pochodzeniowe i kulturowe .....</b>    | <b>24</b> |
| Wspólne odniesienia .....                                      | 24        |
| Ród, typ, lud, rodzaj .....                                    | 28        |
| Naród .....                                                    | 28        |
| Rasa .....                                                     | 30        |
| Upadek rasy .....                                              | 31        |
| Uwaga: kultura i etniczność to nie to samo .....               | 32        |
| Określenie jądra znaczeń i znaczeniowych rozbieżności .....    | 35        |
| Podsumowanie .....                                             | 35        |
| <b>2. Dyskursy etniczności w trzech konfiguracjach: Stany</b>  |           |
| <b>Zjednoczone, Wielka Brytania, Malezja .....</b>             | <b>37</b> |
| Stany Zjednoczone .....                                        | 38        |
| Imigracja do Stanów Zjednoczonych .....                        | 40        |
| Przemiany końca XX wieku .....                                 | 43        |
| Etniczność i zmieniające się koncepcje rasy .....              | 43        |
| Gdzie podziały się wszystkie rasy?                             |           |
| Przypadek Wielkiej Brytanii .....                              | 53        |
| Dyskurs ras w postkolonialnej Malezji .....                    | 56        |
| Etniczność i naród w kontekście .....                          | 63        |
| Podsumowanie: rasa, etniczność i kontekst .....                | 65        |

|                                                                                            |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>3. Upadek rasy: pojawienie się „etnicznego”</b>                                         | 66  |
| Grupa etniczna (etnia) i naród                                                             | 67  |
| Upadek rasy                                                                                | 68  |
| Koncepcje naukowe, potoczne i polityczne                                                   | 69  |
| Lloyd Warner i amerykańskie grupy etniczne                                                 | 73  |
| Tradycja naukowa: Max Weber i grupy etniczne                                               | 77  |
| Antropologia i antropologia społeczna                                                      | 81  |
| • Radziecki <i>ethnos</i>                                                                  | 82  |
| Grupy rzeczywiste                                                                          | 84  |
| Podsumowanie                                                                               | 88  |
| <b>4. Spór o pierwotność</b>                                                               | 90  |
| Pierwotność                                                                                | 90  |
| • „Przywiązanie emocjonalne”                                                               | 92  |
| „Pierwotny” jako pojęcie socjologiczne                                                     | 93  |
| • Edward Shils i więzi pierwotne, osobiste, święte i świeckie                              | 94  |
| • Clifford Geertz i integrująca rewolucja                                                  | 98  |
| • Po Geertzu                                                                               | 101 |
| • Judith Nagata                                                                            | 102 |
| Podsumowanie: pierwotne grupy etniczne                                                     | 107 |
| <b>5. Kluczowe kwestie w literaturze na temat etniczności</b>                              | 109 |
| Glazer i Moynihan: etniczność – nowy termin,<br>nowy fenomen?                              | 110 |
| „Pojawiło się coś nowego”                                                                  | 115 |
| Glazer i Moynihan po latach                                                                | 116 |
| • Etniczność: nowe słowo, nowa rzeczywistość                                               | 117 |
| • Etniczność instrumentalna                                                                | 117 |
| • Etniczność podtrzymywana przez państwo                                                   | 118 |
| • Rasa i etniczność                                                                        | 118 |
| • Mniejszości i większości                                                                 | 118 |
| Krytyka etniczności                                                                        | 120 |
| „Beyond the Melting Pot” 35 lat później                                                    | 124 |
| Kultury i granice                                                                          | 125 |
| Kultura                                                                                    | 129 |
| Podsumowanie: kultura, rasa i etniczność – etniczność<br>symboliczna, władza i wybór       | 130 |
| <b>6. Migracja, etniczność i mobilizacja</b>                                               | 133 |
| Dotychczasowa opowieść                                                                     | 133 |
| Czym jest etniczność oraz jak i kiedy staje się ona ważna<br>jako kategoria socjologiczna? | 134 |
| Działanie i warunki działania                                                              | 136 |
| Trendy w światowej migracji                                                                | 138 |

|                                                                                    |            |
|------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Migrujący i społeczeństwa pluralistyczne .....                                     | 140        |
| Migrujący i osadnicy .....                                                         | 141        |
| Etniczność, mniejszość i większość .....                                           | 145        |
| Społeczna i polityczna organizacja etniczności .....                               | 148        |
| Mobilność i opór .....                                                             | 151        |
| Podsumowanie .....                                                                 | 156        |
| <b>7. Uwarunkowania etniczności: globalna ekonomia i niestabilne państwa .....</b> | <b>157</b> |
| Określanie warunków działania etnicznego .....                                     | 158        |
| Cechy współczesnego świata .....                                                   | 159        |
| Postkolonialne warunki ekonomiczne .....                                           | 162        |
| William Julius Wilson i zanik pracy .....                                          | 163        |
| Niestabilne państwa .....                                                          | 166        |
| • Komu można zaufać .....                                                          | 167        |
| • Świat biedny, świat bogaty .....                                                 | 172        |
| • Określanie ludzi i próby bezpiecznego działania .....                            | 173        |
| Etniczność i geopolityka .....                                                     | 174        |
| Rosja postsowiecka .....                                                           | 180        |
| Podsumowanie .....                                                                 | 183        |
| <b>8. Państwa, narody i większość etniczna: problem nowoczesności .....</b>        | <b>184</b> |
| Nowoczesność i naród .....                                                         | 185        |
| Idea narodu .....                                                                  | 186        |
| Naród i większość .....                                                            | 189        |
| Rozczarowanie nowoczesnością: dwa opisy .....                                      | 191        |
| • Wiewiorka i destrukuryzacja .....                                                | 192        |
| • Tożsamość narodowa .....                                                         | 194        |
| Wielka Brytania, resentyment i socjologia fuzji nacjonalizmu i rasizmu .....       | 194        |
| Rasizm, etniczność i naród .....                                                   | 203        |
| Wnioski .....                                                                      | 204        |
| <b>9. Etniczność i nowoczesność: ogólne wnioski .....</b>                          | <b>205</b> |
| Teoria etniczności? .....                                                          | 205        |
| Etniczność jako teoria .....                                                       | 207        |
| Socjologia etniczności jako część socjologii nowoczesności .....                   | 208        |
| Późny kapitalizm i nowoczesność .....                                              | 209        |
| Sprzeczności późnokapitalistycznej nowoczesności .....                             | 211        |
| Rozdzielenie, wyzysk, nierówność: polityka dystrybucji i uznania .....             | 213        |
| • Indywidualizm .....                                                              | 214        |
| • Dwa światy: liberalny i autorytarny .....                                        | 214        |

|                                 |     |
|---------------------------------|-----|
| Cztery główne problemy .....    | 215 |
| Nowoczesność i etniczność ..... | 217 |
| Etniczność w kontekście .....   | 219 |

|                                        |     |
|----------------------------------------|-----|
| Podziękowania .....                    | 225 |
| Bibliografia .....                     | 226 |
| Indeks wybranych pojęć i nazwisk ..... | 239 |